

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 78

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 29 ianuarie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
116.	— Ordin al ministrului transporturilor și infrastructurii privind aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 2024 al Autorității de Siguranță Feroviară Română — ASFR	2-6
	ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
	Decizia nr. 22 din 27 noiembrie 2023 (Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii)	7-16

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

ORDIN

privind aprobarea bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 2024 al Autorității de Siguranță Feroviară Română — ASFR

Având în vedere Referatul Direcției economice nr. 113 din 18.01.2024, prin care se propune spre aprobare bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2024 al Autorității de Siguranță Feroviară Română — ASFR,

în conformitate cu prevederile art. 16 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 1 și ale art. 3 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 14/2023 privind reorganizarea unor instituții publice din domeniul feroviar în subordinea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, precum și ale art. 1 alin. (1) și art. 6 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 309/2023 privind organizarea și funcționarea Autorității de Siguranță Feroviară Română — ASFR,

în temeiul prevederilor art. 9 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 370/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul transporturilor și infrastructurii emite prezentul ordin.

Art. 1. — (1) Se aprobă bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2024 al Autorității de Siguranță Feroviară Română — ASFR, care funcționează în subordinea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii și care se finanțează din venituri proprii, prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

(2) Defalcarea pe trimestre a indicatorilor prevăzuți în bugetul de venituri și cheltuieli al Autorității de Siguranță Feroviară Română — ASFR se aprobă de către Consiliul de conducere al acesteia.

Art. 2. — (1) Cheltuielile totale aferente veniturilor înscrise în bugetul de venituri și cheltuieli al Autorității de Siguranță Feroviară Română — ASFR reprezintă limite maxime și nu pot fi depășite decât în cazuri justificate și numai cu aprobarea ministrului transporturilor și infrastructurii.

(2) În cazul în care în execuție se înregistrează nerealizări ale veniturilor aprobate, Autoritatea de Siguranță Feroviară Română — ASFR poate efectua cheltuieli proporțional cu gradul de realizare a veniturilor.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul transporturilor și infrastructurii,
Sorin-Mihai Grindeanu

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

**BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI PE ANUL 2024
pentru Autoritatea de Siguranță Feroviară Română — ASFR**

- mii lei -

Cap./ Titlu	Subcap. Articol	Paragraf Alineat	Denumirea indicatorilor	Program 2024
A	B	C	D	1
00.01	10		VENITURI PROPRII TOTAL VENITURI	54.727,00
00.02			I. VENITURI CURENTE	51.727,00
29.00			C. VENITURI NEFISCALE	51.727,00
33.00	10		C2.VÂNZĂRI DE BUNURI ȘI SERVICII	51.727,00
33.10			VENITURI DIN PRESTĂRI DE SERVICII ȘI ALTE ACTIVITĂȚI	51.727,00
	08		Venituri din prestări servicii	51.527,00
	20		Venituri din cercetare	
	50		Alte venituri din prestări de servicii și alte activități	200,00
35.10			AMENZI, PENALITĂȚI ȘI CONFISCĂRI	
	50		Alte amenzi, penalități și confiscări	
39.10			II.VENITURI DIN CAPITAL	
	50		Alte venituri din valorificarea unor bunuri	
40.10			III. OPERAȚIUNI FINANCIARE	3.000,00
	15		Sume utilizate din excedentul anului precedent pentru efectuarea de cheltuieli	3.000,00
84.10	50		CHELTUIELI TOTAL	
			I. Credite de angajament	54.927,00
			II. Credite bugetare	54.927,00
01			CHELTUIELI CURENTE	
			I. Credite de angajament	54.643,00
			II. Credite bugetare	54.643,00
10			Titlul I. CHELTUIELI DE PERSONAL	
			I. Credite de angajament	45.354,00
			II. Credite bugetare	45.354,00
	10.01		Cheltuieli salariale în bani	
			I. Credite de angajament	41.454,00
			II. Credite bugetare	41.454,00
		01	Salarii de bază	
			I. Credite de angajament	33.600,00
			II. Credite bugetare	33.600,00
		05	Sporuri pentru condiții de muncă	
			I. Credite de angajament	5.706,00
			II. Credite bugetare	5.706,00
		06	Alte sporuri	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
		12	Indemnizații plătite unor persoane din afara unității	
			I. Credite de angajament	480,00
			II. Credite bugetare	480,00
		13	Drepturi de delegare	
			I. Credite de angajament	180,00
			II. Credite bugetare	180,00
		17	Indemnizații de hrană	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
		30	Alte drepturi salariale în bani	
			I. Credite de angajament	1.488,00
			II. Credite bugetare	1.488,00
	10.02		Cheltuieli salariale în natură	
			I. Credite de angajament	2.820,00
			II. Credite bugetare	2.820,00
		01	Tichete de masă	

*) Anexa este reprodusă în facsimil.

- mii lei -

Cap./ Titlu	Subcap. Articol	Paragraf Alineat	Denumirea indicatorilor	Program 2024
A	B	C	D	1
			I. Credite de angajament	2.460,00
			II. Credite bugetare	2.460,00
		06	Vouchere de vacanță	
			I. Credite de angajament	360,00
			II. Credite bugetare	360,00
	10.03		Contribuții	
			I. Credite de angajament	1.080,00
			II. Credite bugetare	1.080,00
		07	Contribuția asiguratorie pentru muncă	
			I. Credite de angajament	1.080,00
			II. Credite bugetare	1.080,00
20			Titlul II. BUNURI ȘI SERVICII	
			I. Credite de angajament	5.893,00
			II. Credite bugetare	5.893,00
	20.01		Bunuri și servicii	
			I. Credite de angajament	3.421,00
			II. Credite bugetare	3.421,00
		01	Furnituri de birou	
			I. Credite de angajament	24,00
			II. Credite bugetare	24,00
		02	Materiale pentru curățenie	
			I. Credite de angajament	24,00
			II. Credite bugetare	24,00
		03	Încălzit, iluminat și forță motrică	
			I. Credite de angajament	375,00
			II. Credite bugetare	375,00
		04	Apă, canal și salubritate	
			I. Credite de angajament	102,00
			II. Credite bugetare	102,00
		05	Carburanți și lubrifianți	
			I. Credite de angajament	240,00
			II. Credite bugetare	240,00
		06	Piese de schimb	
			I. Credite de angajament	204,00
			II. Credite bugetare	204,00
		07	Transport	
			I. Credite de angajament	828,00
			II. Credite bugetare	828,00
		08	Poștă, telecomunicații, radio, tv, internet	
			I. Credite de angajament	804,00
			II. Credite bugetare	804,00
		09	Materiale și prestări de servicii cu caracter funcțional	
			I. Credite de angajament	520,00
			II. Credite bugetare	520,00
		30	Alte bunuri și servicii pentru întreținere și funcționare	
			I. Credite de angajament	300,00
			II. Credite bugetare	300,00
	20.02		Reparații curente	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
	20.04		Medicamente și materiale sanitare	
			I. Credite de angajament	12,00
			II. Credite bugetare	12,00
		01	Medicamente	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
		02	Materiale sanitare	
			I. Credite de angajament	12,00
			II. Credite bugetare	12,00
	20.05		Bunuri de natura obiectelor de inventar	

- mii lei -

Cap./ Titlu	Subcap. Articol	Paragraf Alineat	Denumirea indicatorilor	Program 2024
A	B	C	D	1
			I. Credite de angajament	564,00
			II. Credite bugetare	564,00
		01	Uniforme și echipament	
			I. Credite de angajament	60,00
			II. Credite bugetare	60,00
		03	Lenjerie și accesorii de pat	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
		30	Alte obiecte de inventar	
			I. Credite de angajament	504,00
			II. Credite bugetare	504,00
	20.06		Deplasări, detașări, transferări	
			I. Credite de angajament	828,00
			II. Credite bugetare	828,00
		01	Deplasări interne, detașări, transferări	
			I. Credite de angajament	504,00
			II. Credite bugetare	504,00
		02	Deplasări în străinătate	
			I. Credite de angajament	324,00
			II. Credite bugetare	324,00
	20.11		Cărți, publicații și materiale documentare	
			I. Credite de angajament	24,00
			II. Credite bugetare	24,00
	20.12		Consultanță și expertiză	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
	20.13		Pregătire profesională	
			I. Credite de angajament	252,00
			II. Credite bugetare	252,00
	20.14		Protecția muncii	
			I. Credite de angajament	204,00
			II. Credite bugetare	204,00
	20.25		Cheltuieli judiciare și extrajudiciare derivate din acțiuni în reprezentarea intereselor statului, potrivit dispozițiilor legale	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
	20.30		Alte cheltuieli	
			I. Credite de angajament	588,00
			II. Credite bugetare	588,00
		01	Reclamă și publicitate	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
		02	Protocol și reprezentare	
			I. Credite de angajament	54,00
			II. Credite bugetare	54,00
		03	Prime de asigurare non-viață	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
		04	Chirii	
			I. Credite de angajament	420,00
			II. Credite bugetare	420,00
		07	Fondul Președintelui/Fondul conducătorului instituției publice	
			I. Credite de angajament	12,00
			II. Credite bugetare	12,00
		30	Alte cheltuieli cu bunuri și servicii	
			I. Credite de angajament	102,00
			II. Credite bugetare	102,00
	55		Titlul VII. ALTE TRANSFERURI	
			I. Credite de angajament	36,00
			II. Credite bugetare	36,00

- mii lei -

Cap./ Titlu	Subcap. Articol	Paragraf Alineat	Denumirea indicatorilor	Program 2024
A	B	C	D	1
	55.02		Transferuri curente în străinătate (către organizații internaționale)	
			I. Credite de angajament	36,00
			II. Credite bugetare	36,00
		01	Contribuții și cotizații la organisme internaționale	
			I. Credite de angajament	36,00
			II. Credite bugetare	36,00
57			Titlul IX. ASISTENȚĂ SOCIALĂ	
			I. Credite de angajament	3.000,00
			II. Credite bugetare	3.000,00
	57.02		Ajutoare sociale	
			I. Credite de angajament	3.000,00
			II. Credite bugetare	3.000,00
		01	Ajutoare sociale în numerar	
			I. Credite de angajament	3.000,00
			II. Credite bugetare	3.000,00
		03	Tichete de creșă și tichete sociale pentru grădiniță	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
59			Titlul XI. ALTE CHELTUIELI	
			I. Credite de angajament	360,00
			II. Credite bugetare	360,00
	59.40		Sume aferente persoanelor cu handicap neîncadrate	
			I. Credite de angajament	360,00
			II. Credite bugetare	360,00
			CHELTUIELI DE CAPITAL	
			I. Credite de angajament	284,00
			II. Credite bugetare	284,00
71			Titlul XV. ACTIVE NEFINANCIARE	
			I. Credite de angajament	284,00
			II. Credite bugetare	284,00
	71.01		Active fixe	
			I. Credite de angajament	284,00
			II. Credite bugetare	284,00
		01	Construcții	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
		02	Mașini, echipamente și mijloace de transport	
			I. Credite de angajament	260,00
			II. Credite bugetare	260,00
		03	Mobilier, aparatură birotică și alte active corporale	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	
		30	Alte active fixe	
			I. Credite de angajament	24,00
			II. Credite bugetare	24,00
	71.03		Reparații capitale aferente activelor fixe	
			I. Credite de angajament	
			II. Credite bugetare	

Date de fundamentare a cheltuielilor de personal în bugetul de venituri și cheltuieli pe anul 2024:

- Număr mediu de personal: 230 persoane
- Câștigul mediu brut lunar: 11.341 lei/salariat
- În câștigul mediu salarial brut lunar de la pct. 2 nu este cuprinsă și suma de 246.324 lei aferentă salariilor directorului general
- În cheltuielile salariale în bani sunt cuprinse și indemnizațiile membrilor Consiliului de conducere (suma de 480 mii lei), indemnizațiile de delegare (suma de 180 mii lei).
- În câștigul mediu salarial brut lunar nu este cuprinsă suma de 1.488 mii lei, reprezentând decontare servicii turistice conform CCM și diferențele salariale ce se vor achita ca urmare a punerii în aplicare a sentințelor judecătorești definitive.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

DECIZIA Nr. 22

din 27 noiembrie 2023

Dosar nr. 2.394/1/2023

Corina-Alina Corbu	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele completului
Eleni Cristina Marcu	— președintele delegat al Secției penale
Carmen Elena Popoiag	— președintele delegat al Secției I civile
Marian Budă	— președintele Secției a II-a civile
Ionel Barbă	— președintele delegat al Secției de contencios administrativ și fiscal
Alin Sorin Nicolescu	— judecător la Secția penală
Rodica Aida Popa	— judecător la Secția penală
Cristina Rotaru-Radu	— judecător la Secția penală
Maricela Cobzariu	— judecător la Secția penală
Leontina Șerban	— judecător la Secția penală
Luminița Criștiu-Ninu	— judecător la Secția penală
Simona Elena Cîrnaru	— judecător la Secția penală
Mircea Mugurel Șelea	— judecător la Secția penală
Andrei Claudiu Rus	— judecător la Secția penală
Elena Barbu	— judecător la Secția penală
Oana Burnel	— judecător la Secția penală
Dan Andrei Enescu	— judecător la Secția penală
Francisca Maria Vasile	— judecător la Secția penală
Lavinia Valeria Lefterache	— judecător la Secția penală
Mihaela Mîneran	— judecător la Secția I civilă
Cristina Trușescu	— judecător la Secția I civilă
Virginia Florentina Duminecă	— judecător la Secția a II-a civilă
Ianina Blandiana Grădinaru	— judecător la Secția a II-a civilă
Mădălina Elena Vladu-Crevon	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Ștefania Dragoie	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

1. Pe rol se află soluționarea recursului în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, înregistrat la Înalta Curte de Casație și Justiție cu nr. 2.394/1/2023, prin care s-a solicitat interpretarea dispozițiilor art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, în situația în care față de inculpat este pusă în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care este cercetat în stare de libertate (primul dosar), iar ulterior există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune (al doilea dosar) sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni; măsura arestării preventive în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală se poate dispune în oricare dintre cele două cauze, atât timp cât inculpatul nu este arestat preventiv în ambele dosare în baza aceluiași temei legal, doar în primul sau doar în al doilea dosar, dacă sunt întrunite și celelalte condiții legale pentru luarea măsurii preventive.

2. Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii este constituit conform prevederilor art. 473 alin. (1) din Codul

de procedură penală și ale art. 30 alin. (1) coroborat cu art. 31 alin. (3) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, aprobat prin Hotărârea Colegiului de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 20/2023, cu modificările ulterioare (*Regulamentul*).

3. Ședința este prezidată de doamna judecătore Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

4. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de doamna procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie, procuror în cadrul Secției judiciare, Serviciul judiciar penal.

5. La ședința de judecată participă magistratul-asistent Florin Nicușor Mihalache, desemnat conform art. 32 din Regulament.

6. După prezentarea referatului cauzei, constatând că în cauză nu sunt cereri de formulat sau excepții de invocat, președintele completului, doamna judecătore Corina-Alina Corbu, a acordat cuvântul reprezentantului procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

7. Doamna procuror Ecaterina Nicoleta Eucarie a arătat că recursul în interesul legii a fost promovat ca urmare a constatării unei practici neunitare vizând interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, în situația în care față de inculpat este pusă în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care este cercetat în stare de libertate (primul dosar), iar ulterior există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune (al doilea dosar) sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni; măsura arestării preventive în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală se poate dispune în oricare dintre cele două cauze, atât timp cât inculpatul nu este arestat preventiv în ambele dosare în baza aceluiași temei legal, doar în primul sau doar în al doilea dosar, dacă sunt întrunite și celelalte condiții legale pentru luarea măsurii preventive.

8. Premisa ce vizează problema de drept este circumstanțiată prin două elemente. În primul rând, cele două infracțiuni la care face referire legiuitorul în conținutul art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală — infracțiunea pentru care a fost pusă în mișcare anterior acțiunea penală și noua infracțiune cu privire la care există suspiciunea rezonabilă că a fost săvârșită de către inculpat — sunt cercetate în dosare diferite, iar, în al doilea rând, în dosarul inițial având ca obiect prima infracțiune săvârșită în ordine cronologică (infracțiunea pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale), inculpatul este cercetat în stare de libertate.

9. Problema de drept vizează exclusiv prima ipoteză de arestare preventivă din conținutul art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, referitoare la existența suspiciunii rezonabile că după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune, întrucât numai în această ipoteză se poate pune în discuție existența unei posibile opțiuni cu privire la infracțiunea ce constituie temeiul factual al propunerii de arestare preventivă, întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală.

10. În cea de-a doua ipoteză de arestare preventivă din conținutul art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală,

constând în existența unei suspiciuni rezonabile că după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa inculpatul pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni, propunerea de arestare preventivă poate fi formulată doar cu privire la infracțiunea pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, în dosarul în care este cercetată această infracțiune, deoarece o infracțiune ce încă nu a fost săvârșită nu poate constitui temei pentru luarea unei măsuri preventive.

11. Din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală și față de scopul urmărit prin luarea măsurii arestării preventive în cazul prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală rezultă că acest temei se referă la o circumstanță a inculpatului cercetat în ambele dosare penale, persoană care denotă aceeași prezumtivă pericolozitate.

12. În egală măsură, acest caz de arestare preventivă este reglementat ca o situație distinctă de la regula generală prevăzută de art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală, nefiind prevăzute condiții referitoare la natura infracțiunilor sau a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru niciuna dintre cele două infracțiuni, chestiune din care rezultă că nu este justificată limitarea posibilității de a lua măsura preventivă în unul sau altul din cele două dosare.

13. Pe de altă parte, pentru a se dispune luarea măsurii arestării preventive în baza acestui temei, nu este suficient să se constate că cele două infracțiuni au fost săvârșite cu respectarea cronologiei avute în vedere de legiuitor, ci este necesar să se constate și îndeplinirea condiției privind proporționalitatea măsurii cu gravitatea acuzației aduse persoanei față de care urmează a fi luată, și caracterul necesar al măsurii pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia. Aceste aprecieri pot fi făcute distinct de judecător în primul sau în al doilea dosar.

14. Riscul de săvârșire de către inculpatul aflat în situația prevăzută de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală a unei alte infracțiuni este evident, iar necesitatea înlăturării acestui risc prin luarea măsurii arestării preventive impune o reacție promptă și fermă a autorităților judiciare, reacție ce este diminuată prin limitarea posibilității de a dispune arestarea preventivă în baza temeiului prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, la unul sau altul din cele două dosare.

15. Președintele completului, doamna judecătoare Corina-Alina Corbu, președinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, constatând că nu mai sunt întrebări de formulat din partea membrilor completului, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a reținut dosarul în pronunțare asupra recursului în interesul legii.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE — COMPLETUL PENTRU SOLUȚIONAREA RECURSULUI ÎN INTERESUL LEGII

16. Deliberând asupra recursului în interesul legii, constată următoarele:

I. Obiectul și titularul sesizării

17. Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 1.642/III-5/2023, ca urmare a constatării unei practici judiciare neunitare la nivelul instanțelor naționale, în temeiul dispozițiilor art. 471 din Codul de procedură penală, a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii cu interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, în situația în care față de inculpat este pusă în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care este cercetat în stare de libertate (primul dosar), iar ulterior, există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune (al doilea dosar) sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni; măsura arestării preventive în

baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală se poate dispune în oricare dintre cele două cauze, atât timp cât inculpatul nu este arestat preventiv în ambele dosare în baza aceluiași temei legal, doar în primul sau doar în al doilea dosar, dacă sunt întrunite și celelalte condiții legale pentru luarea măsurii preventive.

II. Dispoziții legale relevante în lămurirea problemei de drept 18. Codul de procedură penală

TITLUL V

Măsurile preventive și alte măsuri procesuale

CAPITOLUL I

Măsurile preventive

SECȚIUNEA 1

Dispoziții generale

Art. 202. — Scopul, condițiile generale de aplicare și categoriile măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.

(2) Nicio măsură preventivă nu poate fi dispusă, confirmată, prelungită sau menținută dacă există o cauză care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale.

(3) Orice măsură preventivă trebuie să fie proporțională cu gravitatea acuzației aduse persoanei față de care este luată și necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia.

(4) Măsurile preventive sunt:

- a) reținerea;
- b) controlul judiciar;
- c) controlul judiciar pe cauțiune;
- d) arestul la domiciliu;
- e) arestarea preventivă.

SECȚIUNEA a 6-a

Arestarea preventivă

Art. 223. — Condițiile și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive

(1) Măsura arestării preventive poate fi luată de către judecătorul de drepturi și libertăți, în cursul urmăririi penale, de către judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau de către instanța de judecată în fața căreia se află cauza, în cursul judecății, numai dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o infracțiune și există una dintre următoarele situații:

a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată, ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte;

b) inculpatul încearcă să influențeze un alt participant la comiterea infracțiunii, un martor ori un expert sau să distrugă, să altereze, să ascundă ori să sustragă mijloace materiale de probă sau să determine o altă persoană să aibă un astfel de comportament;

c) inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate sau încearcă să realizeze o înțelegere frauduloasă cu aceasta;

d) există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni.

(2) Măsura arestării preventive a inculpatului poate fi luată și dacă, din probe, rezultă suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit o infracțiune intenționată contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de droguri, o infracțiune la regimul privind substanțele dopante, de efectuare de operațiuni ilegale cu precursori sau cu alte produse susceptibile de a avea efecte psihoactive, o infracțiune privind nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și al precursorilor de explozivi restricționați, trafic și exploatarea persoanelor vulnerabile, acte de terorism, spălarea banilor, falsificare de monede, timbre sau de alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate în mod ilegal, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronică sau o altă infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani ori mai mare și, pe baza evaluării gravității faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a acesteia, a anturajului și a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia, se constată că privarea sa de libertate este necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică.

(3) Față de inculpatul care, în aceeași cauză, în cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară sau al judecării, a mai fost arestat preventiv sau față de care s-a dispus anterior arestul la domiciliu, se poate dispune măsura arestării preventive numai dacă au intervenit temeuri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

III. Examenul jurisprudenței naționale

19. Examenul jurisprudenței naționale privind identificarea infracțiunii ce constituie baza factuală a propunerii de arestare preventivă, potrivit sesizării, evidențiază două orientări.

20. **Premisa ce vizează** problema de drept este circumstanțiată prin două elemente, în primul rând, cele două infracțiuni la care face referire legiuitorul în conținutul art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală — infracțiunea pentru care a fost pusă în mișcare anterior acțiunea penală și noua infracțiune cu privire la care există suspiciunea rezonabilă că a fost săvârșită de către inculpat — sunt cercetate în dosare diferite, iar, în al doilea rând, în dosarul inițial având ca obiect prima infracțiune săvârșită în ordine cronologică (infracțiunea pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale), inculpatul este cercetat în stare de libertate.

21. Problema de drept vizează exclusiv prima ipoteză de arestare preventivă din conținutul art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, referitoare la existența suspiciunii rezonabile că după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune, întrucât numai în această ipoteză se poate pune în discuție existența unei posibile opțiuni cu privire la infracțiunea ce constituie temeiul factual al propunerii de arestare preventivă, întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală.

22. În cea de-a doua ipoteză de arestare preventivă din conținutul art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, constând în existența unei suspiciuni rezonabile că după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa inculpatul pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni, propunerea de arestare preventivă poate fi formulată doar cu privire la infracțiunea pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, în dosarul în care este cercetată această infracțiune, deoarece o infracțiune ce încă nu a fost săvârșită nu poate constitui temei pentru luarea unei măsuri preventive.

23. **Într-o primă orientare jurisprudențială**, măsura arestării preventive întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1)

lit. d) din Codul de procedură penală **se dispune în primul dosar, având ca obiect prima infracțiune săvârșită în ordine cronologică** (anexele nr. 1—18).

24. Încheierile care exemplifică această orientare jurisprudențială sunt de două categorii:

— încheieri prin care sunt soluționate propuneri de arestare preventivă întemeiate pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, **formulate în primul dosar** (anexele nr. 1—10). În aceste cauze, judecătorul de drepturi și libertăți se consideră legal sesizat cu propunerea de arestare preventivă formulată în primul dosar, propunere pe care o admite sau o respinge, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei. Cu o singură excepție, judecătorul de drepturi și libertăți a analizat în concret elementele din care rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o nouă infracțiune, cu trimitere la mijloacele de probă administrate în cel de-al doilea dosar (anexele nr. 1—9);

— încheieri prin care sunt soluționate propuneri de arestare preventivă întemeiate pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, **formulate în al doilea dosar** (anexele nr. 11—18). În aceste cauze, judecătorul de drepturi și libertăți a apreciat că arestarea preventivă întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală poate fi formulată doar în primul dosar și, pe cale de consecință, a respins propunerea de arestare preventivă atunci când a fost întemeiată exclusiv pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală (anexele nr. 11, 12 și 16) sau a reținut, în cuprinsul motivării, că nu este incident cazul de arestare prevăzută de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, atunci când propunerea de arestare preventivă a fost formulată și în baza acestui temei (anexele nr. 13, 14, 15, 17, 18 și 19).

25. Argumentele invocate în motivarea acestor soluții sunt în esență deduse din modalitatea de formulare a art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, arătându-se că legiuitorul are în vedere conduita inculpatului prin raportare la infracțiunea pentru care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale și în considerarea căreia se formulează propunerea de arestare preventivă.

26. Astfel, printr-o încheiere, s-a reținut că ambele teze avute în vedere de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală au ca premisă situația în care inculpatul este deja cercetat pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și persistă într-o atitudine antisocială, săvârșind o altă infracțiune sau efectuând acte preparatorii în acest scop. În aceste condiții, s-a apreciat că voința legiuitorului, în sensul adoptării unei soluții de sancționare a persistenței inculpatului în conduita infracțională, dar cu temei factual de declanșare a examinării situației inculpatului în dosarul în care s-a pus în mișcare inițial acțiunea penală împotriva sa, apare ca fiind evidentă. S-a mai arătat că o interpretare contrară ar impune practic admiterea automată a propunerii de arestare preventivă, în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, indiferent de natura și gravitatea concretă a infracțiunii pentru care s-a pus în mișcare inițial acțiunea penală împotriva inculpatului, fără ca judecătorul de drepturi și libertăți să examineze, efectiv, prin raportare la faptele imputate acestuia, condițiile referitoare la proporționalitatea și subsidiaritatea măsurii arestării preventive (anexa nr. 11).

27. În același sens este și o altă încheiere, prin care se arată că infracțiunea pentru care a fost pusă în mișcare inițial acțiunea penală este infracțiunea-reper, în funcție de care se determină dacă, ulterior, există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a mai comis o altă infracțiune intenționată sau a pregătit comiterea unei noi infracțiuni, iar această primă infracțiune constituie baza factuală a propunerii de arestare preventivă (anexa nr. 12).

28. Argumente similare, dar cu o altă formulare, regăsim și într-o altă încheiere, prin care judecătorul de drepturi și libertăți a reținut că infracțiunea în funcție de care se determină dacă, ulterior, există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a comis o nouă infracțiune este cea pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală inițială, infracțiune ce constituie temeiul factual al propunerii de arestare preventivă (anexa nr. 15).

29. Necesitatea unei interpretări restrictive, practica neunitară și riscul de a se proceda la luarea măsurii preventive prin raportare la orice mențiune de punere în mișcare a acțiunii penale de pe fișa de cazier judiciar a inculpatului sunt alte argumente pe care le menționează judecătorii de drepturi și libertăți în motivarea opiniei, conform căreia temeiul de arestare prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală poate fi reținut doar în cauza în care a fost pusă în mișcare acțiunea penală inițială — primul dosar (anexele nr. 15 și 18).

30. **Într-o a doua orientare jurisprudențială**, măsura arestării preventive întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală se dispune în al doilea dosar având ca obiect a doua infracțiune (anexele nr. 19—44).

31. În cauzele ce exemplifică această orientare jurisprudențială, judecătorul de drepturi și libertăți se consideră legal sesizat cu propunerea de arestare preventivă formulată în al doilea dosar și o admite sau o respinge, în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei.

32. De asemenea, în toate aceste cauze, s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale și cu privire la noua infracțiune ce face obiectul celui de-al doilea dosar.

33. Judecătorii de drepturi și libertăți investiți cu o propunere de arestare preventivă în al doilea dosar își întemeiază soluțiile de arestare preventivă pe persistența inculpatului în conduita antisocială, cu trimitere la cronologia faptelor și la atenționarea anterioară a inculpatului, prin punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa pentru prima infracțiune (anexele nr. 21—29 și 31—44).

34. Astfel, s-a arătat că pentru a fi incident cazul de arestare preventivă prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală este suficient ca, după ce anterior fusese pusă în mișcare acțiunea penală împotriva inculpatului pentru săvârșirea unei alte infracțiuni, să existe suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit cu intenție sau praeterintenție o nouă infracțiune, indiferent de natura sau gravitatea acesteia (anexa nr. 35).

35. În două cauze, judecătorul de drepturi și libertăți a arătat că arestarea preventivă întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală poate fi formulată **doar** în al doilea dosar, însă această apreciere nu a produs consecințe cu privire la soluția dispusă pe fond, întrucât propunerea de arestare preventivă a fost formulată în cel de-al doilea dosar (anexele nr. 21 și 28).

36. În motivarea acestei opinii, s-a reținut că arestarea preventivă întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală poate fi dispusă doar în al doilea dosar, întrucât numai în acesta din urmă există posibilitatea verificării condiției esențiale pentru arestare, respectiv verificarea existenței probelor care să justifice presupunerea rezonabilă că s-a comis infracțiunea. În caz contrar, dacă propunerea ar fi formulată în primul dosar, cel în care este pusă în mișcare acțiunea penală pentru prima pretinsă faptă, cu motivarea că într-un alt dosar există probe privind o altă infracțiune, judecătorul investit cu propunerea nu ar putea verifica, prin examinarea nemijlocită a probațiunii, această condiție.

IV. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

37. Din perspectiva deciziilor obligatorii, menite să asigure unificarea practicii judiciare, ori a deciziilor de speță, nu au fost identificate hotărâri judecătorești relevante prin care să fi fost

analizată problema de drept ce formează obiectul prezentului recurs în interesul legii.

V. Jurisprudența Curții Constituționale a României

38. Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

VI. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

39. Nu au fost identificate decizii relevante în problema de drept analizată.

VII. Punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

40. Punctul de vedere al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este în sensul ca, în situația în care față de inculpat este pusă în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care este cercetat în stare de libertate (primul dosar) iar, ulterior, există suspiciunea rezonabilă că acesta a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune (al doilea dosar), măsura arestării preventive întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală să se poată dispune în oricare dintre cele două cauze, atât timp cât inculpatul nu este arestat preventiv în ambele dosare în baza aceluiași temei legal.

41. Cazul de arestare preventivă prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală privește două ipoteze, și anume, săvârșirea unei alte infracțiuni și pregătirea săvârșirii unei noi infracțiuni, pentru ambele fiind prevăzută condiția ca în prealabil să fi fost pusă în mișcare acțiunea penală pentru o primă infracțiune.

42. Prima ipoteză, ce are în vedere că noua infracțiune cu relevanță penală a fost săvârșită în materialitatea ei, este cea cu privire la care s-a constatat existența unei jurisprudențe neunitare, deoarece această a doua infracțiune poate fi cercetată fie în același dosar, atunci când procurorul a procedat la extinderea urmăririi penale sau a acțiunii penale, fie într-un dosar diferit (când, de exemplu, competența materială sau teritorială aparține unui alt organ de urmărire penală).

43. Situația premisă care corespunde cel mai bine textului de lege este aceea că cele două infracțiuni sunt cercetate în aceeași cauză de către același organ de urmărire penală, chestiune pe care o deducem din împrejurarea că legiuitorul reține incidența acestui caz de arestare preventivă în raport cu două fapte cu relevanță penală distincte, însă nu operează cu noțiunea de cauze ori dosare, ci cu aceea de infracțiuni.

44. Cu toate acestea, având în vedere că cercetarea celor două infracțiuni în dosare diferite este permisă de dispozițiile procesual penale [conform art. 43 alin. (2) lit. a) din Codul de procedură penală, reunirea cauzelor este facultativă în ipoteza concursului real de infracțiuni], temeiul de arestare poate fi invocat (și în practică este deseori invocat) și dacă infracțiunea inițială și cea săvârșită ulterior inculpării sunt cercetate în dosare diferite.

45. În această din urmă situație se consideră că, în lipsa unei distincții a legiuitorului, măsura arestării preventive poate fi luată în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală în oricare din cele două dosare, esențial fiind ca același temei să nu stea la baza luării măsurii arestării preventive în ambele dosare.

46. Aceasta, deoarece din conținutul dispoziției legale rezultă în mod explicit doar faptul că infracțiunea pentru care a fost pusă în mișcare inițial acțiunea penală constituie reperul cronologic în funcție de care se determină dacă ulterior există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a mai comis o nouă infracțiune intenționată, nu și faptul că aceeași infracțiune constituie în mod obligatoriu temeiul factual al arestării preventive.

47. De asemenea, a menționat că toate cele patru cazuri de arestare preventivă prevăzute de art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală sunt justificate de împrejurări referitoare la

persoana inculpatului, ce îl caracterizează sub aspectul pericolozității sale.

48. În ceea ce privește cazul de arestare preventivă reglementat de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, necesitatea luării măsurii decurge din perseverența infracțională a inculpatului care, deși este avertizat cu privire la consecințele săvârșirii unei prime infracțiuni prin punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, are în continuare o conduită neconformă și săvârșește cu intenție sau praeterintenție o altă infracțiune sau pregătește săvârșirea unei alte infracțiuni.

49. Prin urmare, a considerat că, din interpretarea sistematică a dispozițiilor art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală și față de scopul urmărit prin luarea măsurii arestării preventive în cazul prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, ce constă în prevenirea săvârșirii unei alte infracțiuni, rezultă că este lipsită de justificare obiectivă aprecierea că temeiul de arestare prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală ar trebui circumscris doar primului sau doar celui de-al doilea dosar, întrucât acest temei se referă la o circumstanță a inculpatului cercetat în ambele dosare penale, persoană care denotă aceeași prezumtivă pericolozitate.

50. În egală măsură, acest caz de arestare preventivă este reglementat ca o situație distinctă de la regula generală prevăzută de art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală, nefiind prevăzute condiții referitoare la natura infracțiunilor sau a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru niciuna dintre cele două infracțiuni, chestiune din care rezultă că nu este justificată limitarea posibilității de a lua măsura preventivă în unul sau altul din cele două dosare.

51. Pe de altă parte, pentru a se dispune luarea măsurii arestării preventive în baza acestui temei, nu este suficient să se constate că cele două infracțiuni au fost săvârșite cu respectarea cronologiei avute în vedere de legiuitor, ci este necesar să se constate și îndeplinirea condiției privind proporționalitatea măsurii cu gravitatea acuzației aduse persoanei față de care urmează a fi luată, și caracterul necesar al măsurii pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia. Or, astfel de aprecieri pot fi făcute distinct în primul sau în al doilea dosar. Tocmai de aceea, măsura poate fi dispusă pe acest temei și în cauza ulterioară, în care calitatea de inculpat a fost atribuită persoanei cercetate, ca urmare a săvârșirii cu intenție a unei noi infracțiuni, apreciată de procuror cu ocazia formulării propunerii, dar și de către judecător, cu ocazia luării măsurii ca fiind de o gravitate sporită.

52. Riscul de săvârșire de către inculpatul aflat în situația prevăzută de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală a unei alte infracțiuni este evident, iar necesitatea înlăturării acestui risc prin luarea măsurii arestării preventive impune o reacție promptă și fermă a autorităților judiciare, reacție ce este diminuată prin limitarea posibilității de a dispune arestarea preventivă în baza temeiului prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală la unul sau altul din cele două dosare.

VIII. Opiniile specialiștilor consultați

53. În conformitate cu dispozițiile art. 473 alin. (5) din Codul de procedură penală a fost solicitată specialiștilor în drept penal opinia asupra chestiunii de drept supuse examinării.

54. **Centrul de cercetări în științe penale din cadrul Facultății de Drept a Universității de Vest din Timișoara** a opinat în sensul că sesizarea ce formează obiectul prezentului recurs în interesul legii este admisibilă, apreciind că sunt îndeplinite, în mod cumulativ, condițiile de sesizare prevăzute de art. 471 din Codul de procedură penală, precum și cele prevăzute de art. 472 din Codul de procedură penală,

impunându-se dezlegarea problemei de drept prin pronunțarea unei decizii în interesul legii.

55. **Asupra fondului problemei de drept**, a opinat în sensul că luarea măsurii arestării preventive în considerarea cazului prevăzut la art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală este posibilă numai în prima cauză, aceea în care inculpatul este cercetat inițial în stare de libertate.

56. În susținerea acestui punct de vedere s-a arătat că verificarea condițiilor luării măsurii arestării preventive se realizează etapizat, astfel că judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară ori instanța de judecată nu are a verifica incidența vreunui caz prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. a)—d) din Codul de procedură penală doar în situația în care constată întrunită condiția dobândirii anterioare a calității de inculpat, subsecventă punerii în mișcare a acțiunii penale cu privire la o infracțiune.

57. Infracțiunea pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală reprezintă infracțiunea-reper sau infracțiunea-premisă a posibilității dispunerii *ab initio* a măsurii arestării preventive.

58. Din punctul de vedere al succesiunii temporale, cea de-a doua infracțiune trebuie să fie săvârșită după punerea în mișcare a acțiunii penale privitor la prima dintre acestea. În acest context, instituirea cazului de arestare preventivă prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală are ca fundament valorificarea în registru preventiv a stăruinței infracționale a inculpatului cercetat în stare de libertate, care, deși fusese avertizat prin punerea în mișcare a acțiunii penale cu privire la conduita sa ilicită, persistă în săvârșirea de infracțiuni pe parcursul cercetării privind prima dintre acestea. Cazul de arestare preventivă se circumscribe aceluia reglementat la art. 223 alin. (1) lit. a)—d) din Codul de procedură penală, având ca fundament o conduită *post delictum* a infractorului, prin care interferează cu buna desfășurare a procesului penal.

59. În cazul cercetării celor două infracțiuni în același dosar, acțiunea penală poate fi extinsă și cu privire la cea de-a doua infracțiune, iar în acest sens poate fi dispusă arestarea preventivă având ca fundament, în raport cu prima infracțiune, temeiul de la art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală.

60. În situația în care cele două infracțiuni sunt cercetate în dosare distincte, se impune ca procurorul care supraveghează sau efectuează urmărirea penală în cauza ce are ca obiect prima infracțiune să fundamenteze propunerea de luare a măsurii arestării preventive, prin referința la împrejurările din care să rezulte suspiciunea rezonabilă privind săvârșirea celei de-a doua infracțiuni, astfel ca judecătorul să poată verifica întrunirea condiției prevăzute de textul normativ.

61. Din moment ce textul de lege de la art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală nu pretinde ca suspiciunea rezonabilă privind comiterea noii infracțiuni să rezulte din probe, astfel cum impune art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală, privitor la infracțiunea pentru care s-a dispus anterior punerea în mișcare a acțiunii penale, rezultă că procurorul care formulează propunerea de arestare preventivă își poate baza solicitarea inclusiv pe informații privind comiterea noii infracțiuni.

62. Cu privire la posibilitatea luării măsurii arestării preventive în cea de-a doua cauză, în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, în situația în care în acest din urmă dosar s-a pus în mișcare acțiunea penală, s-a apreciat că nu este posibilă, întrucât însuși conținutul textului normativ se referă la ipoteza în care inculpatul a săvârșit cu intenție „o nouă” infracțiune.

63. Dacă s-ar accepta posibilitatea luării măsurii arestării în cauza ulterioară, s-ar transforma cazul de arestare de la art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală dintr-un caz fundamentat pe conduita subsecventă comiterii primei infracțiuni

într-unul bazat pe conduita anterioară a inculpatului. Or, arestarea pe baza conduitei anterioare este prevăzută numai în aria de aplicare a art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală, cu întrunirea cumulativă a condițiilor prevăzute de acea normă.

64. În consecință, posibilitatea luării măsurii arestării preventive în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală poate opera doar în prima cauză (cea în care s-a pus anterior în mișcare acțiunea penală).

65. **Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași — Facultatea de Drept** a apreciat că sesizarea ce formează obiectul prezentului recurs în interesul legii este admisibilă, apreciind că sunt îndeplinite, în mod cumulativ, atât condițiile de sesizare prevăzute de art. 471 din Codul de procedură penală, cât și cele prevăzute de art. 472 din Codul de procedură penală.

66. **Asupra fondului problemei de drept**, a opinat în sensul că propunerea de arestare preventivă întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, existând suspiciunea rezonabilă cu privire la săvârșirea, cu intenție, a unei noi infracțiuni de către inculpat, poate fi formulată *doar în primul dosar de urmărire penală*, iar măsura arestării preventive întemeiată pe aceste dispoziții poate fi luată *doar* în primul dosar de urmărire penală.

67. În susținerea acestui punct de vedere s-a arătat că rațiunea pentru care a fost reglementat acest caz de luare a măsurii arestării preventive este aceea că, după ce s-a pus în mișcare acțiunea penală față de o persoană (care a dobândit astfel calitatea de inculpat), înștiințată fiind despre faptul că procurorul de caz a apreciat că din probele strânse rezultă că a comis o infracțiune, aceasta se implică în alte activități infracționale intenționate, dovedind astfel nu doar perseverență în conduita ilicită, dar și nesocotirea avertizării sale decurgând din calitatea procesuală în primul dosar.

68. Dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală au caracter unitar și vizează suspiciuni atât cu privire la pregătirea săvârșirii unei noi infracțiuni intenționate (caz în care propunerea de arestare ar putea fi formulată, bineînțeles, doar în dosarul de urmărire penală în care persoana are calitatea de inculpat), cât și cu privire la o nouă infracțiune intenționată care deja a fost săvârșită (ipoteza ce face obiectul sesizării Completului pentru soluționarea recursului în interesul legii).

69. În această din urmă ipoteză, ce atrage incidența cazului de arestare preventivă, este reiterarea comportamentului infracțional, aspect ce poate fi analizat în soluționarea propunerii de arestare preventivă formulată în primul dosar, chiar și în acele situații în care în cel de-al doilea dosar persoana cu privire la care există această suspiciune nu ar avea încă calitatea procesuală de inculpat. Din aceleași considerente, inclusiv în situația în care în noul dosar de urmărire penală s-a pus în mișcare acțiunea penală, propunerea de arestare preventivă întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală va putea fi formulată doar în primul dosar de urmărire penală.

IX. Punctul de vedere al Direcției legislație, studii, documentare și informatică juridică

70. Direcția legislație, studii, documentare și informatică juridică nu a formulat un punct de vedere, comunicând extrase din considerentele a două hotărâri considerate ca fiind relevante pentru soluționarea recursului în interesul legii.

X. Opinia judecătorului-raportor

71. Judecătorul-raportor a apreciat că sesizarea ce formează obiectul prezentului recurs în interesul legii este admisibilă, considerând că sunt îndeplinite, în mod cumulativ, condițiile de sesizare prevăzute de art. 471 și 472 din Codul de procedură penală, impunându-se dezlegarea problemei de drept prin pronunțarea unei decizii în interesul legii.

72. **Asupra fondului problemei de drept** a considerat că propunerea de arestare preventivă întemeiată pe dispozițiile art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, existând suspiciunea rezonabilă cu privire la săvârșirea, cu intenție, a unei noi infracțiuni de către inculpat, poate fi formulată *doar în primul dosar de urmărire penală*, iar măsura arestării preventive întemeiată pe aceste dispoziții poate fi luată *doar* în primul dosar de urmărire penală.

XI. **Înalta Curte de Casație și Justiție**, examinând sesizarea cu recurs în interesul legii, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctul de vedere exprimat în cauză de unul dintre membrii completului, precum și dispozițiile legale ce se solicită a fi interpretate în mod unitar, reține următoarele:

A. Admisibilitatea recursului în interesul legii

73. Potrivit dispozițiilor art. 471 din Codul de procedură penală, recursul în interesul legii, formulat de titularul îndrituit, investește Înalta Curte de Casație și Justiție asupra unei chestiuni de drept soluționate diferit de instanțele judecătorești.

74. Cererea trebuie să cuprindă soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele acestora, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului sau, după caz, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, opiniile relevante exprimate în domeniu, precum și soluția ce se propune a fi pronunțată în recursul în interesul legii. Sub sancțiunea respingerii cererii de recurs, ca inadmisibilă, aceasta trebuie să fie însoțită de copii ale hotărârilor judecătorești definitive din care să rezulte că problema de drept care formează obiectul judecății a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești [art. 471 alin. (3) din Codul de procedură penală].

75. Potrivit dispozițiilor art. 471 alin. (1) din Codul de procedură penală, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție se regăsește printre subiecții de drept ce pot promova recurs în interesul legii, astfel încât condiția referitoare la calitatea procesuală activă a titularului sesizării este îndeplinită.

76. Deopotrivă, se reține că în cuprinsul cererii de recurs în interesul legii sunt indicate cele două orientări jurisprudențiale diferite în soluționarea aceleiași probleme de drept a cărei dezlegare se solicită, cu argumentele acestora, fiind atașate copii ale hotărârilor judecătorești pronunțate de instanțele naționale.

77. Ca urmare, se pot constata îndeplinite toate condițiile de admisibilitate ale prezentului recurs în interesul legii.

B. Analiza pe fond a problemei de drept

78. Prin sesizarea formulată de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție s-a solicitat ca, pe calea unei decizii date în recurs în interesul legii, Înalta Curte de Casație și Justiție să stabilească dacă, în situația în care față de inculpat este pusă în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care este cercetat în stare de libertate (primul dosar), iar ulterior există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune (al doilea dosar) sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni, măsura arestării preventive în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală se poate dispune în oricare dintre cele două cauze, atât timp cât inculpatul nu este arestat preventiv în ambele dosare în baza aceluiași temel legal, doar în primul sau doar în al doilea dosar, dacă sunt întrunite și celelalte condiții legale pentru luarea măsurii preventive.

79. Referitor la problema de drept soluționată diferit de instanțe, Înalta Curte de Casație și Justiție, cu titlu preliminar, constată că se impune a se preciza faptul că arestarea preventivă este măsura procesuală preventivă privativă de libertate cea mai intruzivă în exercițiul dreptului la libertate al persoanei, este măsura preventivă *ultima ratio* care se poate

dispune doar atunci când controlul judiciar, controlul judiciar pe cauțiune și arestul la domiciliu se dovedesc a fi insuficiente.

80. Măsura arestului preventiv nu este reglementată doar de Codul de procedură penală și de norme constituționale¹, ci chiar de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene², precum și de norme cuprinse în CEDO³ care impun o serie de garanții ale respectării libertății și siguranței persoanei.

81. Reglementate drept instituții cu caracter de constrângere, rolul acestora este de a împiedica suspectul sau inculpatul să întreprindă ori să desfășoare anumite activități, care ar avea efect negativ atât asupra desfășurării procesului penal, cât și în privința atingerii scopului acestuia, așa cum este prevăzut în art. 1 din Codul de procedură penală.

82. De asemenea, pentru a se asigura de respectarea strictă a dispozițiilor legale, ce permit luarea acestor categorii de măsuri procesuale, legiuitorul a instituit anumite garanții, concretizate în condițiile generale și specifice ce trebuie îndeplinite, cumulativ, pentru a se putea dispune vreuna dintre măsurile preventive.

83. Potrivit art. 202 alin. (1) din Codul de procedură penală, „Măsurile preventive pot fi dispuse dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă suspiciunea rezonabilă că o persoană a săvârșit o infracțiune și dacă sunt necesare în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni”, iar potrivit alin. (3) al aceluiași articol „Orice măsură preventivă trebuie să fie proporțională cu gravitatea acuzației aduse persoanei față de care este luată și necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia.”

84. Astfel, pentru a dispune arestarea preventivă este necesară îndeplinirea a două categorii de condiții strict reglementate, ce trebuie coroborate cu existența unora dintre cazurile expres stipulate de art. 223 din Codul de procedură penală.

85. Prima categorie de condiții și situații o întâlnim reglementată de art. 223 alin. (1) lit. a)—d) din Codul de procedură penală, care nu au legătură cu pericolul pentru ordinea publică al faptei, iar cea de-a doua categorie de condiții este strâns legată de aprecierea acestui pericol și este prevăzută de art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală.

86. A. Sunt așadar prevăzute în categoria condițiilor cumulative, necondiționate de pericolul pentru ordinea publică pe care îl prezintă inculpatul:

- să existe probe (nu indicii temeinice), din care să rezulte suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o infracțiune [conform art. 223 alin. (1) teza I din Codul de procedură penală];
- să nu existe vreo cauză care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale, pentru infracțiunea săvârșită de inculpat, dintre cele prevăzute de art. 16 din Codul de procedură penală [condiție general valabilă, pentru oricare dintre măsurile preventive, conform art. 202 alin. (2) din Codul de procedură penală];
- față de autorul faptei penale să se fi pus în mișcare acțiunea penală pentru infracțiunea săvârșită [art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală folosește noțiunea de „inculpat”, nu „suspect”];
- măsura arestării preventive să fie necesară în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării

¹ Art. 23 din Constituție — *Libertatea individuală* — „(1) Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile.

(2) Percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzute de lege.

(3) Reținerea nu poate depăși 24 de ore.

(4) Arestarea preventivă se dispune de judecător și numai în cursul procesului penal.

(5) În cursul urmăririi penale arestarea preventivă se poate dispune pentru cel mult 30 de zile și se poate prelungi cu câte cel mult 30 de zile, fără ca durata totală să depășească un termen rezonabil, și nu mai mult de 180 de zile.

(6) În faza de judecată instanța este obligată, în condițiile legii, să verifice periodic, și nu mai târziu de 60 de zile, legalitatea și temeinicia arestării preventive și să dispună, de îndată, punerea în libertate a inculpatului, dacă temeiurile care au determinat arestarea preventivă au încetat sau dacă instanța constată că nu există temeiuri noi care să justifice menținerea privării de libertate.

(7) Încheierile instanței privind măsura arestării preventive sunt supuse căilor de atac prevăzute de lege.

(8) Celui reținut sau arestat i se aduc de îndată la cunoștință, în limba pe care o înțelege, motivele reținerii sau ale arestării, iar învinuirea, în cel mai scurt termen; învinuirea se aduce la cunoștință numai în prezența unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Punerea în libertate a celui reținut sau arestat este obligatorie, dacă motivele acestor măsuri au dispărut, precum și în alte situații prevăzute de lege.

(10) Persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune.

(11) Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.

(12) Nicio pedeapsă nu poate fi stabilită sau aplicată decât în condițiile și în temeiul legii.

(13) Sancțiunea privativă de libertate nu poate fi decât de natură penală.”

² Art. 6 — *Dreptul la libertate și siguranță*

Drepturile prevăzute la articolul 6 corespund drepturilor garantate la articolul 5 din CEDO și au, în conformitate cu articolul 52 alineatul (3) din cartă, același înțeles și același domeniu de aplicare. Drepturile prevăzute la articolul 6 trebuie respectate în special la adoptarea de către Parlamentul European și de către Consiliu a actelor legislative în domeniul cooperării judiciare în materie penală, în temeiul articolelor 82, 83 și 85 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, mai ales pentru a defini dispozițiile comune minime privind calificarea infracțiunilor și pedepsele, precum și anumite aspecte de drept procedural.

³ Art. 5 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, care are următorul conținut: „(1) Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

a) dacă este deținut legal pe baza condamnării de către un tribunal competent;

b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;

c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;

d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere, sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;

e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe un teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

(2) Orice persoană arestată trebuie să fie informată, în termenul cel mai scurt și într-o limbă pe care o înțelege, asupra motivelor arestării sale și asupra oricărei acuzații aduse împotriva sa.

(3) Orice persoană arestată sau deținută în condițiile prevăzute la alineatul (1) litera (c) din prezentul articol trebuie adusă de îndată înaintea unui judecător sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atribuțiilor judiciare și are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

(4) Orice persoană privată de libertate sa prin arestare sau deținere are dreptul de a introduce un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală.

(5) Orice persoană care este victima unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații.”

sustragerii inculpatului de la urmărire penală sau judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni;

- măsura arestării să fie proporțională cu gravitatea acuzației aduse inculpatului și necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia;

- să existe una dintre următoarele situații [prevăzute de art. 223 alin. (1) lit. a)—d) din Codul de procedură penală]:

- inculpatul a fugit ori s-a ascuns, în scopul de a se sustrage de la urmărirea penală sau de la judecată, ori a făcut pregătiri de orice natură pentru astfel de acte [lit. a)];

- inculpatul încearcă să influențeze un alt participant la comiterea infracțiunii, un martor ori un expert sau să distrugă, să altereze, să ascundă ori să sustragă mijloacele materiale de probe sau să determine o altă persoană să aibă un asemenea comportament [lit. b)];

- inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate ori încearcă o înțelegere frauduloasă cu aceasta [lit. c)];

- există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni [lit. d)].

87. B. Condițiile imperative, determinate de pericolul pentru ordinea publică al inculpatului [conform art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală], se referă la:

a) să existe probe din care să rezulte suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit: o *infracțiune intenționată* contra vieții, o infracțiune prin care s-a cauzat vătămarea corporală sau moartea unei persoane, o infracțiune contra securității naționale prevăzută de Codul penal și alte legi speciale, o infracțiune de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spălare a banilor, falsificare de monede ori alte valori, șantaj, viol, lipsire de libertate, evaziune fiscală, ultraj, ultraj judiciar, o infracțiune de corupție, o infracțiune săvârșită prin mijloace de comunicare electronică sau o *altă infracțiune*, pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 5 ani sau mai mare. Pentru prima categorie de infracțiuni, legiuitorul nu a condiționat pedeapsa prevăzută de lege, fiind suficient ca infracțiunea respectivă să facă parte din acea categorie sau grupă de infracțiuni, însă în cazul celorlalte infracțiuni prevăzute în Codul penal sau în legi speciale, condiția imperativă este strâns legată de maximul special al pedepsei prevăzute, care trebuie să fie egal sau mai mare de 5 ani;

b) să nu existe vreo cauză care împiedică punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale, dintre cele prevăzute de art. 16 din Codul de procedură penală [condiție general valabilă conform art. 202 alin. (2) din Codul de procedură penală];

c) pentru infracțiunea comisă să se fi pus în mișcare acțiunea penală;

d) privarea de libertate a inculpatului să fie necesară pentru înlăturarea unei stări de pericol pentru ordinea publică [teza finală a art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală], pericol care se apreciază în funcție de gravitatea faptei, modului și circumstanțelor de comitere a acesteia, anturajul și mediul din care provine inculpatul, antecedentele penale și alte împrejurări personale;

e) măsura arestării preventive să fie necesară în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii inculpatului de la urmărire penală sau judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni [condiție general valabilă, conform art. 202 alin. (1) din Codul de procedură penală];

f) măsura arestării să fie proporțională cu gravitatea acuzației aduse inculpatului și necesară pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia [condiție general valabilă, conform art. 202 alin. (3) din Codul de procedură penală].

88. Pe aceste criterii și cu respectarea principiilor care guvernează dreptul la libertate și siguranță împotriva arestărilor și

deținerilor arbitrare și în coordonatele impuse de ordinea de drept, în situația semnalării unei atitudini deviante periculoase pentru societate, autoritățile publice sunt autorizate să ia măsuri care afectează grav libertatea individuală, cum este măsura arestării preventive, cu toate consecințele ce decurg din instituirea acesteia, dacă există rațiuni care impun luarea unei astfel de măsuri, interesul general al societății prevalând asupra celui individual.

89. Cu referire la problema de drept ce face obiectul analizei recursului în interesul legii se constată că, deși se solicită o dezlegare pe întreg conținutul dispozițiilor art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, în fapt, este vizată doar interpretarea tezei I a art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, interpretare care a generat o practică neunitară la nivelul instanțelor de judecată.

90. Conform art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală, măsura arestării preventive poate fi luată numai dacă din probe rezultă suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit o infracțiune și există una din următoarele situații: (...) **d) există suspiciunea rezonabilă că, după punerea în mișcare a acțiunii penale împotriva sa, inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune.**

91. Din interpretarea sistematică a cazului de arestare prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) teza I din Codul de procedură penală și luând în considerare și ordinea cronologică a infracțiunilor la care se referă, rezultă că prima infracțiune este obiectul propunerii de arestare preventivă, iar noua infracțiune este motivul (cauza) pentru care se formulează propunerea.

92. De altfel, acest aspect rezultă și din modalitatea de redactare a textului, condiția referitoare la prima infracțiune este menționată în cuprinsul alin. (1) al art. 223 din Codul de procedură penală înainte de lit. d), iar condiția referitoare la infracțiunea ulterioară este prevăzută la lit. d) ca una „dintre situațiile primei infracțiuni”.

93. Punerea în mișcare a acțiunii penale se referă la infracțiunea la care se face referire în preambulul alin. (1) al art. 223 din Codul de procedură penală, infracțiune în considerarea căreia se formulează propunere de arestare preventivă.

94. De altfel, în cazul existenței doar a riscului de săvârșire a unei infracțiuni, pregătirea săvârșirii nu poate susține singură cercetarea penală, exercitarea acțiunii penale și, cu atât mai puțin, propunerea de arestare preventivă, deci nu poate face obiectul unui dosar separat.

95. Pentru infracțiunea ce se pregătește nu ar putea exista un dosar penal, persoana cercetată nu are calitatea de inculpat, iar textul de lege nu impune condiția probelor sau măcar a indiciilor temeinice.

96. Așadar, este neechivoc faptul că nu infracțiunea ce se pregătește este obiectul propunerii de arestare preventivă, ci infracțiunea anterioară — prima infracțiune — cea menționată la alin. (1), pentru care există probe din care rezultă suspiciunea rezonabilă și pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală.

97. Iar această situație este corespunzătoare și se aplică și în cazul prevăzut de teza I din lit. d) a art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală, chiar atunci când noua infracțiune este cercetată într-un alt dosar, iar obiectul propunerii de arestare preventivă îl constituie tot prima infracțiune.

98. Chiar dacă ipoteza de la lit. d) a art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală care corespunde cel mai bine textului este aceea că în aceeași cauză același organ de urmărire penală constată săvârșirea unei noi infracțiuni, după punerea în mișcare a acțiunii penale, dispune extinderea urmăririi și formulează propunerea de arestare în temeiul de la lit. d), apreciem că, și atunci când faptele sunt cercetate în dosare diferite, temeiul poate fi invocat doar în primul dosar privind infracțiunea nou-comisă, întrucât numai în această situație există posibilitatea verificării condiției esențiale pentru arestare.

99. Aceasta nu înseamnă, însă, că în cel de-al doilea dosar nu va putea fi formulată o propunere de arestare preventivă, întemeiată pe oricare alt caz dintre cele prevăzute în art. 223 alin. (1) lit. a)–c), dar și în art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală, împrejurarea putând fi valorificată împotriva inculpatului ca „orice împrejurare privitoare la persoana inculpatului”.

100. Sub aspectul probelor din care rezultă suspiciunea rezonabilă care justifică presupunerea că inculpatul a săvârșit fapta pentru care este cercetat, noțiunea de probă este definită de art. 97 din Codul de procedură penală ca fiind „orice element de fapt care servește la constatarea existenței sau inexistenței unei infracțiuni, la identificarea persoanei care a săvârșit-o”.

101. Prin prisma legislației și doctrinei procesual penale, suspiciunea rezonabilă⁴ reprezintă un standard juridic de apreciere a existenței sau inexistenței unei fapte sau a unei situații, a unor indicii sau elemente probatorii existente la un anumit moment într-o cauză determinată.

102. Acestei noțiuni din dreptul intern îi corespunde sintagma de „motive verosimile”⁵ folosită de art. 5 pct. 1 lit. c) din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului direct aplicabilă în dreptul intern în temeiul art. 20 raportat la art. 11 alin. (2) din Constituție și care a primit în jurisprudența CEDO semnificația de existență a unor fapte sau informații de natură a convinge un observator independent că o persoană a comis o infracțiune.

103. Rațiunea soluției legislative cuprinsă în art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală vizează practic aprecierea situației globale a inculpatului, prin raportare la temeiul factual al tuturor faptelor reținute în sarcina sa, respectiv sancționarea conduitei inculpatului care, fiind acuzat de comiterea unor infracțiuni pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală împotriva sa, făcând obiectul unei noi proceduri judiciare în cadrul căreia a fost formulată o acuzație penală împotriva sa, are în continuare, cu intenție, o conduită ilicită.

104. Prin acest caz de arestare se urmărește practic adoptarea unei soluții de sancționare a persistenței inculpatului în conduita infracțională, pe baza unei suspiciuni rezonabile, dar cu temei factual de declanșare a examinării situației inculpatului în dosarul în care a fost pusă în mișcare inițial acțiunea penală împotriva sa.

105. Aspectul este important, deoarece condiționează luarea măsurii arestării preventive de un moment procesual important, anume acela al punerii în mișcare a acțiunii penale, care determină concret cadrul procesual (faptă, încadrare juridică, persoană acuzată cu calitate de parte în proces, identitatea victimei ș.a.) în care se formulează acuzația. Faptul că doar după punerea în mișcare a acțiunii penale se poate dispune arestarea preventivă reprezintă o garanție procesuală importantă în raport cu dreptul la libertate al individului.

106. Motivul prevăzut în art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală constă în aceea că, după ce i s-a atribuit calitatea de inculpat, prin urmare, după ce a luat cunoștință de procedura penală derulată împotriva sa și stadiul acesteia, inculpatul nu numai că nu a adoptat o conduită conformă, dar persistă în atitudinea antisocială, săvârșind cu intenție o nouă infracțiune ori pregătind săvârșirea unei noi infracțiuni, împrejurare care determină luarea măsurii preventive în discuție.

107. Cu privire la această nouă infracțiune, legea nu impune ca să fie de aceeași natură cu cea comisă anterior și nici să

existe vreo legătură între cele două, fiind astfel relevante pericolozitatea și persistența comportamentului antisocial al inculpatului⁶.

108. Astfel, dacă propunerea de arestare nu s-ar formula în primul dosar, acela în care este pusă în mișcare acțiunea penală pentru prima faptă, cu argumentul că într-un alt dosar există probe privind o altă infracțiune cu privire la persoana acestuia, nu s-ar putea verifica în ordinea cronologică impusă de textul de lege pe acest temei îndeplinirea condițiilor care să justifice analizarea propunerii.

109. Mai mult decât atât, nu s-ar putea verifica nici îndeplinirea condițiilor generale de la art. 202 alin. (3) din Codul de procedură penală, privitor la caracterul proporțional al măsurii arestului preventiv cu gravitatea acuzației aduse și caracterul necesar pentru realizarea scopului urmărit prin dispunerea acesteia.

110. Pentru că din analiza textului de lege în discuție se desprinde concluzia, pe de o parte, că rămâne la latitudinea instanței să aprecieze dacă există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune, situație în care ar fi necesară luarea măsurii arestării preventive.

111. Pe de altă parte, se impune, chiar și într-un atare caz, un examen concret al necesității luării unei măsuri coercitive, prin prisma criteriilor înscrise în art. 202 alin. (3) din Codul de procedură penală din care rezultă că aceasta trebuie subordonată scopului urmărit prin dispunerea acesteia.

112. Luarea unei măsuri preventive față de inculpat, în ipoteza constatării intervenirii cazului reglementat de norma legală ce face obiectul prezentei analize, nu poate avea loc distinct de primul dosar (cel în care a fost pusă în mișcare acțiunea penală), deoarece finalitatea urmărită este de a fi dispusă tot în scopul bunei desfășurări a procesului penal, ceea ce implică o examinare a tuturor condițiilor speciale prevăzute de lege, iar acest demers analitic nu poate fi făcut decât în primul dosar.

113. Reținerea incidenței cazului prevăzut de art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală nu este condiționată de anumite limite de pedeapsă sau de o anumită gravitate a faptei spre deosebire de temeiul prevăzut de art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală, iar acest aspect relevă un argument în plus în sensul reținerii acestui temei doar în raport cu prima infracțiune și astfel formularea propunerii în cauza ce vizează acea infracțiune.

114. De altfel, prevederile art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală reglementează cu privire la cazuri autonome de luare a măsurii preventive, iar alin. (2) al aceluiași articol reglementează cu privire la cazuri de arestare în considerarea unei stări de pericol pentru ordinea publică ce derivă din conduita inculpatului, sens în care revine organului de urmărire penală să probeze acest aspect, precum și în considerarea unei suite de criterii de evaluare referitoare la gravitatea faptei, a modului și a circumstanțelor de comitere a faptei, a anturajului și a mediului din care provine inculpatul a antecedentelor și a altor împrejurări privitoare la persoana acestuia.

115. Prin sintagma de la lit. d) a art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală, legiuitorul a vrut să reliefeze tocmai aspectul ce ține de perseverența, pericolozitatea și persistența inculpatului de a comite altă infracțiune, deși acesta mai comisesse și anterior o infracțiune pentru care nu s-a dispus luarea măsurii preventive privative de libertate.

⁴ Decizia Curții Constituționale nr. 185 din 21 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 521 din 5 iulie 2017, paragraful 19 — se arată că, deși noțiunea de „suspiciune rezonabilă” nu beneficiază de o definiție specifică dreptului penal sau dreptului procesual penal, legiuitorul a avut în vedere sensul comun, propriu al termenului. Prin termenul „rezonabilă” semnifică existența unor probe pe baza cărora, recurgând la un raționament firesc, fără exagerări, să poată fi desprinsă concluzia plauzibilă că s-a săvârșit o infracțiune.

⁵ În Hotărârea din 5 iulie 2016, *Buzadji c. Republicii Moldova*, Curtea (complet de Mare Cameră) a considerat că era necesar să își dezvolte jurisprudența în funcție de articolul 5 din CEDO. La punctele 92—102 din această hotărâre, CEDO a statuat că existența unui motiv verosimil de a bănui persoana arestată de săvârșirea unei infracțiuni nu poate în sine legitima arestarea preventivă, care trebuie astfel justificată prin motive suplimentare. Aceste alte motive includ riscul de sustragere de la procedură, riscul de presiune asupra martorilor sau de denaturare a probelor, riscul de coluziune, riscul de recidivă, riscul de tulburare a ordinii publice sau mai mult necesitatea care decurge din protejarea persoanei care face obiectul măsurii privative de libertate.

⁶ Hotărârea din 22 mai 2015, pronunțată în Cauza *Ilgar Mammadov împotriva Azerbaidjanului*, paragraful 88, Hotărârea din 30 august 1990, pronunțată în Cauza *Fox, Campbell și Hartley împotriva Regatului Unit*, paragraful 32.

116. Practic această prevedere vine să arate tocmai necesitatea luării unei măsuri preventive pe o situație concretă care impune o condiție în plus pentru inculpatul predisus la activități infracționale. Acest nou context factual instituie în sarcina judecătorului, învestit cu o atare propunere, să analizeze dacă pe aceste noi coordonate se impune luarea măsurii arestării preventive față de inculpatul care a mai săvârșit o infracțiune și față de care nu s-a dispus luarea măsurii arestării preventive.

117. Înalta Curte de Casație și Justiție apreciază că nu poate fi disociată situația măsurii preventive întemeiate pe lit. d) a art. 223 alin. (1) din Codul de procedură penală, teză ce vizează pregătirea săvârșirii unei infracțiuni sau ipoteza referitoare la extinderea urmăririi penale pentru alte fapte (când este neechivoc faptul că propunerea de arestare preventivă nu poate fi formulată decât în primul dosar), de teza ce prevede existența unei suspiciuni rezonabile că inculpatul a săvârșit o nouă infracțiune pentru care este cercetat într-o altă cauză și care să poată fi analizată în al doilea dosar sau în oricare din cele două dosare, întrucât intenția legiuitorului a fost aceea ca, atunci când inculpatul este cercetat în stare de libertate, indiferent de teza inserată în textul de lege indicat, ambele

variante să aibă ca premisă situația în care inculpatul este deja cercetat pentru comiterea unei infracțiuni pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală împotriva sa, iar scopul inserării acestui temei de arestare este acela de a sancționa persistența inculpatului în atitudinea antisocială de care dă dovadă prin comiterea unei noi fapte penale intenționate, or, perseverența infracțională și periculozitatea sunt aspecte ce nu pot fi analizate decât în primul dosar.

118. Din întreaga economie a textelor de lege bazate pe acest temei, precum și a doctrinei⁷ rezultă că, pentru a se dispune arestarea preventivă a inculpatului în considerarea temeiurilor invocate atunci când este cercetat în două cauze diferite, infracțiunea pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală va fi infracțiunea-reper în funcție de care se determină dacă ulterior există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a mai comis o nouă infracțiune intenționată și această infracțiune va constitui și temeiul propunerii de arestare preventivă pe această ipoteză.

119. Drept consecință, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, propunerea de arestare preventivă se formulează în cauza inițială, în care deja s-a pus în mișcare acțiunea penală.

120. Dezlegarea problemei de drept ce formează obiectul prezentului dosar nu are consecințe asupra legalității măsurilor preventive dispuse în cauze pe acest temei, până la data publicării.

PENTRU ACESTE MOTIVE,

În numele legii,

DECIDE:

Admite recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, în situația în care față de inculpat este pusă în mișcare acțiunea penală pentru săvârșirea unei infracțiuni pentru care este cercetat în stare de libertate (primul dosar), iar ulterior există suspiciunea rezonabilă că inculpatul a săvârșit cu intenție o nouă infracțiune (al doilea dosar) sau pregătește săvârșirea unei noi infracțiuni, măsura arestării preventive în baza art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală se poate dispune doar în primul dosar.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 474 alin. (4) din Codul de procedură penală.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 27 noiembrie 2023.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CORINA-ALINA CORBU

Magistrat-asistent,
Florin Nicușor Mihalache

⁷ *Codul de procedură penală comentat*, ediția a III-a revizuită și adăugită, coordonator științific prof. dr. Nicolae Volonciu, autor coordonator jud. Andreea Simona Uslău și alții, Editura Hamangiu, 2017, ISBN 978-606-27-0788-0, pag. 591: „Cazul de la art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală permite, în opinia noastră, dispunerea măsurii arestării preventive pentru cea dintâi dintre infracțiunile săvârșite, cea de-a doua, indiferent de gravitate, constituind doar un argument pentru plasarea în stare de arest preventiv a persoanei față de care inițial nu fusese apreciată ca necesară o asemenea măsură. În măsura în care nu a fost comisă de către inculpat o nouă infracțiune cu intenție, și nici acte de pregătire a unei asemenea fapte, dar există date cu privire la riscul de a comite o astfel de infracțiune intenționată, atunci arestarea preventivă nu s-ar putea cere pe temeiul art. 223 alin. (1) lit. d) din Codul de procedură penală, ci, eventual, pe cazul reglementat de art. 223 alin. (2) din Codul de procedură penală.”

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

